ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ
L. A. GEELHOED
της 9ης Ιουλίου 2002 [1]

I — Εισαγωγή

1. Στην παρούσα υπόθεση, η Επιτροπή άσκησε προσφυγή με την οποία ζητεί να διαπιστωθεί ότι η Ιταλική Δημοκρατία παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από τα άρθρα 9, 10 και 11 του κανονισμού 1150/2000 επειδή δεν έθεσε στη διάθεση της Επιτροπής, εντός της προβλεπομένης από τα άρθρα 9 και 10 του κανονισμού (ΕΚ, Ευρατόμ) 1150/2000 του Συμβουλίου, της 22ας Μαΐου 2000, για την εφαρμογή της απόφασης 94/728/ΕΚ, Ευρατόμ για το σύστημα των ιδίων πόρων των Κοινοτήτων [2], το ποσό του 1 484 936 000 000 ιταλικών λιρών (ITL) ως συνεισφορά στους ιδίους πόρους των Κοινοτήτων και επειδή, στη συνέχεια, αρνήθηκε να καταβάλει τόκους υπερημερίας επί του ποσού αυτού, σύμφωνα με το άρθρο 11 του ιδίου κανονισμού.

II — Νομικό πλαίσιο

2. Κατά το άρθρο 9, παράγραφος 1, του κανονισμού (ΕΟΚ, Ευρατόμ) 1552/89 του Συμβουλίου, της 29ης Μαΐου 1989, για την εφαρμογή της απόφασης 88/376/ΕΟΚ, Ευρατόμ για το σύστημα των ιδίων πόρων των Κοινοτήτων [3]:

«Σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο άρθρο 10, το ποσό των ιδίων πόρων πιστώνεται από κάθε κράτος μέλος στο λογαριασμό που έχει ανοιχθεί για το σκοπό αυτό στο όνομα της Επιτροπής στο Δημόσιο Ταμείο του ή στον οργανισμό που έχει ορίσει.

Δεν καταβάλλονται έξοδα για το λογαριασμό αυτό.»

3. Κατά το άρθρο 10, παράγραφος 3, πρώτο εδάφιο, του κανονισμού 1552/89:

«Η εγγραφή των πόρων ΦΠΑ, του συμπληρωματικού πόρου — εξαιρουμένων των ιδίων πόρων που προβλέπονται για το νομισματικό απόθεμα ΕΓΤΠΕ — και, ενδεχομένως, των χρηματικών συνεισφορών που βασίζονται στο ακαθάριστο

1 — Γλώσσα του πρωτοτύπου: η ολλανδική.

2 — ΕΕ L 130, σ. 1.

3 — ΕΕ L 155, σ. 1.

εθνικό προϊόν, διενεργείται κατά την πρώτη εργάσιμη ημέρα κάθε μηνός και τούτο ανά δωδεκατημόριο των ποσών που προκύπτουν από τον προϋπολογισμό για το σκοπό αυτό, μετά από μετατροπή αυτών σε εθνικά νομίσματα με την ισοτιμία της τελευταίας ημέρας συναλλαγών του ημερολογιακού έτους που προηγείται του οικονομικού έτους, όπως δημοσιεύονται στην *Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων.*»

4. Κατά το άρθρο 11 του κανονισμού 1552/89:

«Κάθε καθυστέρηση στις εγγραφές του λογαριασμού που αναφέρεται στο άρθρο 9, παράγραφος 1, δημιουργεί, για το συγκεκριμένο κράτος μέλος, την υποχρέωση καταβολής τόκων με επιτόκιο ίσο προς το επιτόκιο που εφαρμόζεται, κατά την ημέρα εκπνοής της προθεσμίας, στη χρηματαγορά του οικείου κράτους μέλους για τις βραχυπρόθεσμες χρηματοδοτήσεις, προσαυξημένο κατά δύο μονάδες. Το επιτόκιο αυτό αυξάνεται κατά 0,25 μονάδες ανά μήνα καθυστερήσεως. Το αυξημένο κατ' αυτόν τον τρόπο επιτόκιο εφαρμόζεται για όλη την περίοδο υπερημερίας.»

5. Ο κανονισμός 1552/89, που αποτέλεσε τον αρχικό κανονισμό, τροποποιήθηκε επανειλημμένως. Κωδικοποιήθηκε με τον κανονισμό 1150/2000. Τα άρθρα 9, παράγραφος 1, 10, παράγραφος 3, και 11 του κανονισμού 1552/89 παρέμειναν ουσιαστικά αμετάβλητα και διατηρήθηκε η αρχική αρίθμησή τους. Με την προσφυγή της η Επιτροπή αναφέρεται στις διατάξεις αυτές όπως έχουν σήμερα στον κανονισμό 1150/2000. Οι εν λόγω διατάξεις παρατίθενται στη συνέχεια. Ωστόσο, στις παρούσες προτάσεις παραπέμπω στα σχετικά με την υπόθεση άρθρα του κανονισμού 1552/89, καθότι αυτός ήταν ο κανονισμός που ίσχυε κατά τον κρίσιμο για την υπόθεση χρόνο.

6. Κατά το άρθρο 9, παράγραφος 1, του κανονισμού 1150/2000:

«Σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο άρθρο 10, το ποσό των ιδίων πόρων πιστώνεται από κάθε κράτος μέλος στο λογαριασμό που έχει ανοιχθεί για το σκοπό αυτό στο όνομα της Επιτροπής στο Δημόσιο Ταμείο του ή στον οργανισμό που έχει ορίσει.

Δεν καταβάλλονται έξοδα για το λογαριασμό αυτό.»

7. Το άρθρο 10, παράγραφος 3, πρώτο εδάφιο, του κανονισμού 1150/2000 prévoit que:

«Η εγγραφή των πόρων ΦΠΑ και του συμπληρωματικού πόρου, εξαιρουμένου ενός ποσού αναλογούντος στο νομισματικό αποθεματικό του Ευρωπαϊκού Γεωργικού Ταμείου Προσανατολισμού και Εγγυήσεων (ΕΓΤΠΕ), στο αποθεματικό για τις πράξεις χορήγησης ή εγγύησης δανείων και στο αποθεματικό για επείγουσα βοήθεια, καθώς και, ενδεχομένως, η εγγραφή των χρηματικών συνεισφορών που βασίζονται στο ακαθάριστο εθνικό προϊόν, διενεργούνται κατά

την πρώτη εργάσιμη ημέρα κάθε μηνός, και τούτο ανά δωδεκατημόριο των ποσών που προκύπτουν από τον προϋπολογισμό για το σκοπό αυτό, μετά από μετατροπή αυτών σε εθνικά νομίσματα με την ισοτιμία της τελευταίας χρηματαγοράς του ημερολογιακού έτους που προηγείται του οικονομικού έτους, όπως δημοσιεύεται στην *Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων*, σειρά C.»

8. Κατά το άρθρου 11 του κανονισμού 1150/2000:

«Κάθε καθυστέρηση στις εγγραφές του λογαριασμού που αναφέρεται στο άρθρο 9, παράγραφος 1, δημιουργεί, για το συγκεκριμένο κράτος μέλος, την υποχρέωση καταβολής τόκων με επιτόκιο ίσο προς το επιτόκιο που εφαρμόζεται κατά την ημέρα της λήξης στη χρηματαγορά του οικείου κράτους μέλους για τις βραχυπρόθεσμες χρηματοδοτήσεις, προσαυξημένο κατά 2 μονάδες. Το επιτόκιο αυτό αυξάνεται κατά 0,25 μονάδες κατά μήνα καθυστέρησης. Το αυξημένο κατ' αυτό τον τρόπο επιτόκιο εφαρμόζεται για όλη την περίοδο υπερημερίας.»

III — Πραγματικά περιστατικά και η προ της ασκήσεως της προσφυγής διαδικασία

9. Δυνάμει του προεδρικού διατάγματος 321, όπως τροποποιήθηκε με το προεδρικό διάταγμα 532[4], το Υπουργείο Οικονομικών άνοιξε δύο λογαριασμούς. Ο πρώτος από τους λογαριασμούς αυτούς φέρει τον αριθμό 435/23203 και ανοίχθηκε επ' ονόματι του υπουργείου. Τα προοριζόμενα για τις Ευρωπαϊκές Κοινότητες ποσά κατατέθηκαν προσωρινά στον λογαριασμό αυτό. Από τον «ενδιάμεσο» αυτό λογαριασμό, θα κατετίθεντο τα επιμέρους μηνιαία ποσά στον δεύτερο λογαριασμό που έφερε τον αριθμό 414/23200, ο οποίος είχε ανοιγεί στο όνομα της Επιτροπής. Και οι δύο αυτοί λογαριασμοί, οι οποίοι δεν είναι τοκοφόροι, συνδέονται μεταξύ τους, αλλά μόνον ο δεύτερος συνιστά τον λογαριασμό που πρέπει υποχρεωτικά να ανοιγεί στο όνομα της Επιτροπής, όπως επιβάλλει το άρθρο 9 του κανονισμού.

10. Σύμφωνα με το άρθρο 10 του κανονισμού 1552/89, που ίσχυε κατά τον κρίσιμο χρόνο, η Ιταλική Δημοκρατία όφειλε, το αργότερο μέχρι την 3η Ιουνίου 1996, να καταβάλει για τον Ιούνιο του 1996 ποσό 1 486 422 594 526 ITL, αντιστοιχούν στο ένα δωδέκατο της συνεισφοράς του εν λόγω κράτους μέλους τους ιδίους πόρους των Κοινοτήτων.

11. Στις 28 Μαΐου 1996[5], το ministero del Tesoro, Ragioneria Generale dello Stato

4 — Προεδρικό διάταγμα 321, της 16ης Απριλίου 1971, για την εκτέλεση της αποφάσεως του Συμβουλίου Υπουργών των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων σχετικά με την αντικατάσταση των οικονομικών συνεισφορών των κρατών μελών από τους ιδίους πόρους της Κοινότητας, που εκδόθηκε στο Λουξεμβούργο στις 21 Απριλίου 1970, και των κοινοτικών κανονισμών σχετικά με τη χρηματοδότηση της κοινής αγροτικής πολιτικής, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 3 του νόμου της 23ης Δεκεμβρίου 1970, αριθ. 1185 (*Gazetta ufficiale della Repubblica italiana* της 9ης Ιουνίου 1971, αριθ. 145).

5 — Βλ. έγγραφο της 28ης Μαΐου 1996, αριθ. 142798.

(Υπουργείο Οικονομικών υπηρεσία δημοσίου λογιστικού) κάλεσε την Direzione Generale del Tesoro (κεντρική υπηρεσία Υπουργείου Οικονομικών), κατ' εφαρμογήν των διατάξεων του άρθρου 10, παράγραφος 3, του κανονισμού 1552/89, να μεταφέρει το ποσό του 1 486 422 594 526 ITL, που οφειλόταν στο πλαίσιο του συστήματος πόρων ΦΠΑ και πόρων ΑΕΠ για τον Ιούνιο του 1996, από τον λογαριασμό αριθ. 435/23203 «Υπουργείο Οικονομικών — άρθρο 7 του προεδρικού διατάγματος αριθ. 532 της 4ης Ιουλίου 1973» στον λογαριασμό αριθ. 414/23200 «Επιτροπή ΕΚ — Ίδιοι πόροι». Στο τέλος της επιστολής διευκρινιζόταν ότι η πράξη έπρεπε να ολοκληρωθεί πριν από την 3η Ιουνίου 1996, προκειμένου να αποφευχθεί η καταβολή τόκων υπερημερίας.

12. Η Επιτροπή ενημερώθηκε για τις οδηγίες αυτές περί μεταφοράς του ως άνω ποσού την ίδια μέρα, με τηλεομοιοτυπία του Υπουργείου Οικονομικών [6]. Στο έγγραφο αυτό το Υπουργείο ανέφερε ότι «προέβη σε κατάθεση στον λογαριασμό όψεως του Ταμείου της Επιτροπής ΕΚ με αριθ. 414/23200 — προθεσμία 3 Ιουνίου 1996 — συνολικού ποσού 1 486 422 594 526 ITL».

13. Στις 29 Μαΐου 1996, η κεντρική υπηρεσία του Υπουργείου Οικονομικών έδωσε εντολή στο Tesoreria Centrale dello Stato (κεντρικό ταμείο του κράτους) να προβεί στην ανάληψη από τον λογαριασμό 435/23203 και να εκδώσει απόδειξη καταθέσεως στον λογαριασμό αριθ. 414/23200 «Επιτροπή ΕΚ — Ίδιοι πόροι». Στο έγγραφο με το οποίο δινόταν η εντολή, το ολογράφως αναγραφόμενο ποσό ήταν σωστό, ενώ στο αναγραφόμενο αριθμητικά ποσό έλλειπαν τα ψηφία «422».

14. Την επομένη, στις 30 Μαΐου 1996, το κεντρικό ταμείο του κράτους εξέδωσε παραστατικό καταθέσεως [7], στο οποίο αναγραφόταν ότι είχε καταβληθεί στον λογαριασμό της Επιτροπής ποσό 1 486 594 526 ITL.

15. Στις 27 Ιουνίου 1996, η κεντρική υπηρεσία του Υπουργείου Οικονομικών εξέδωσε νέα διαταγή αναλήψεως, με την οποία εξουσιοδοτούσε το κεντρικό ταμείο του κράτους να μεταφέρει το ποσό του 1 484 936 000 000 ITL στον λογαριασμό 414/23200 «CEE Ris. proprie», αναγράφοντας ως ημερομηνία αξίας (valeur) την 30ή Μαΐου 1996 και ως αιτιολογία: «Προς συμπλήρωση της καταβολής την οποία αφορά η απόδειξη 12912 ποσού 1 486 594 526 ITL και σε εξόφληση του συνόλου της οφειλής».

16. Την ίδια μέρα, στις 27 Ιουνίου 1996, το κεντρικό ταμείο του κράτους εξέδωσε παραστατικό [8] όπου ανέφερε ότι το ποσό του 1 484 936 000 000 ITL κατατέθηκε στον

6 — Τηλεομοιοτυπία της 28ης Μαΐου 1996, αριθ. 9835.

7 — Παραστατικό αριθ. 12912, έντυπο 80 Τ.

8 — Με αριθ. 16817, έντυπο 80 Τ.

λογαριασμό της Επιτροπής και όπου ως ημερομηνία αξίας (valeur) οριζόταν η 30ή Μαΐου 1996 και ως αιτιολογία: «Προς συμπλήρωση της καταβολής την οποία αφορά η απόδειξη 12912 ποσού 1 486 594 526 ITL και σε εξόφληση του συνόλου της οφειλής».

17. Η Επιτροπή θεώρησε ότι από τα αντίγραφα κινήσεως λογαριασμού (έντυπο 56 Τ) της Τράπεζας της Ιταλίας που αφορούσαν τους μήνες Μάιο και Ιούνιο του 1996 προέκυπτε ότι μόνον το ποσό του 1 486 594 526 ITL, αντί του ποσού του 1 486 422 594 526 ITL, είχε πιστωθεί στον λογαριασμό αριθ. 414/23200 «ΕΟΚ Ίδιοι πόροι» στις 30 Μαΐου 1996 και ότι το υπόλοιπο οφειλόμενο ποσό πιστώθηκε στον εν λόγω λογαριασμό μόλις στις 27 Ιουνίου 1996. Ως εκ τούτου θεώρησε ότι η Ιταλική Δημοκρατία καθυστέρησε να θέσει στη διάθεση της Επιτροπής το οφειλόμενο ποσό και, κατά συνέπεια, παρέβη τον κανονισμό 1552/89, όπως τροποποιήθηκε μεταγενέστερα, και ιδίως τα άρθρα του 9 και 10. Κατά συνέπεια, αποφάσισε να εφαρμόσει το άρθρο 11 του κανονισμού 1552/89.

18. Εφαρμόζοντας τη μέθοδο υπολογισμού που προβλέπεται στο άρθρο 11 του κανονισμού, εκτίμησε, έχοντας ορίσει το επιτόκιο υπερημερίας σε 10,24 % και την καθυστέρηση καταβολής σε 24 ημέρες, ότι οι τόκοι υπερημερίας ανέρχονταν σε 9 970 980 092 ITL. Η Επιτροπή, με έγγραφο της 28ης Νοεμβρίου 1996, κάλεσε τις ιταλικές αρχές να θέσουν στη διάθεσή της το εν λόγω ποσό.

19. Ωστόσο το ιταλικό Υπουργείο Οικονομικών αρνήθηκε να ικανοποιήσει το αίτημα αυτό[9]. Το υπουργείο υποστήριξε ότι το συνολικά οφειλόμενο για τον μήνα Ιούνιο ποσό δεν τέθηκε στη διάθεση της Επιτροπής εκπρόθεσμα, αλλά ότι απλώς εμφιλοχώρησε απλώς ένα λάθος στην εσωτερική λογιστική του υπουργείου.

20. Στις 15 Νοεμβρίου 1999, η Επιτροπή εξέδωσε αιτιολογημένη γνώμη με την οποία κάλεσε την Ιταλική Κυβέρνηση να λάβει τα απαραίτητα μέτρα εντός προθεσμίας δύο μηνών. Επειδή η Ιταλική Κυβέρνηση δεν έδωσε καμία συνέχεια στην αιτιολογημένη γνώμη της, η Επιτροπή άσκησε την παρούσα προσφυγή στις 29 Σεπτεμβρίου 2000.

IV — Ισχυρισμοί και επιχειρήματα των διαδίκων

21. Η Επιτροπή θεωρεί ότι από τα αντίγραφα κινήσεως λογαριασμού της Τραπέζης της Ιταλίας προκύπτει ότι μόνον ένα μέρος του οφειλομένου ποσού πιστώθηκε στον λογαριασμό αριθ. 414/23200 «ΕΟΚ ίδιοι πόροι» στις 30 Μαΐου 1996 και ότι το υπόλοιπο οφειλόμενο ποσό πιστώθηκε μόλις στις 27 Ιουνίου 1996. Υποστηρίζει ότι το αν οι ίδιοι πόροι για τους οποίους πρόκειται τέθηκαν πράγματι εμπρόθεσμα στη διάθεση

9 — Έγγραφο της 30ής Ιανουαρίου 1997.

της Επιτροπής μπορεί να αποδειχθεί μόνον επί τη βάσει παραστατικών που καταδεικνύουν με ακριβή, σαφή και αναμφισβήτητο τρόπο την πραγματική εγγραφή των ιδίων πόρων στον οικείο λογαριασμό. Στην προκειμένη περίπτωση, από τα αντίγραφα κινήσεως λογαριασμού και το παραστατικό αριθ. 12912 προκύπτει η ύπαρξη καθυστερήσεως εγγραφής ολοκλήρου του οφειλομένου ποσού. Κανένα από τα άλλα αποδεικτικά στοιχεία που προσκόμισε η Ιταλική Κυβέρνηση δεν αποδεικνύει το αντίθετο.

22. Περαιτέρω, η Επιτροπή θεωρεί ότι τα κράτη μέλη δεν δικαιούνται να προβαίνουν αναδρομικώς σε διορθώσεις, όπως έπραξε το ιταλικό Υπουργείο Οικονομικών στις 27 Ιουνίου 1996. Αφενός, οι καταθέσεις με αναδρομική ημερομηνία αξίας δεν έχουν κανένα νόημα στο πλαίσιο ενός συστήματος μη τοκοφόρων λογαριασμών, σε αντίθεση με τον λογαριασμό «ίδιοι πόροι» που έχει ανοιγεί στο όνομα της Επιτροπής. Αφετέρου, εάν επιτρέπονταν οι λογιστικές διορθώσεις με αναδρομικό αποτέλεσμα θα εστερείτο παντελώς πρακτικών συνεπειών η υποχρέωση καταβολής τόκων υπερημερίας.

23. Η Ιταλική Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι, από τη στιγμή που ορισμένο ποσό προοριζόμενο σύμφωνα με τον προϋπολογισμό για τους ιδίους πόρους κατατάθηκε στον μεταβατικό λογαριασμό, δεν είναι πλέον στη διάθεση του ιταλικού κράτους καθότι, σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία, το εν λόγω κράτος μπορεί να διαθέσει ποσά κατατεθειμένα στον λογαριασμό αριθ. 435/23203 μόνον προς όφελος της Κοινότητας.

24. Στα μέσα Μαΐου 1996, εγκρίθηκε δαπάνη επί του προϋπολογισμού ύψους 2 650 δισεκατομμυρίων ITL και το ποσό αυτό κατατέθηκε στον ενδιάμεσο λογαριασμό, με αποτέλεσμα ο λογαριασμός αυτός να εμφανίζει πιστωτικό υπόλοιπο σαφώς υψηλότερο των αναγκών.

25. Η Επιτροπή ενημερώθηκε για την εντολή μεταφοράς των κεφαλαίων από τον ενδιάμεσο λογαριασμό στον ανοιγέντα στο όνομά της λογαριασμό, με τηλεομοιοτυπία, αμέσως μετά την επιβεβαίωση της εντολής αυτής. Η Ιταλική Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι τα κεφάλαια είχαν τεθεί πράγματι στη διάθεση της Επιτροπής, δεδομένου ότι είχαν κατατεθεί στον λογαριασμό 435/23203 και στο σχετικό παραστατικό αναγραφόταν το ακριβές ποσό που έπρεπε να περιέλθει σ' αυτήν ως συνεισφορά στους ιδίους πόρους.

26. Η Ιταλική Κυβέρνηση φρονεί ότι οι εντολές μεταφοράς που δόθηκαν στο τέλος Μαΐου δόθηκααν και εκτελέστηκαν κανονικά, παρά το λάθος που παρεισέφρησε στην αριθμητική αναγραφή του ποσού. Ισχυρίζεται ότι, κατά γενική αρχή του ιταλικού δικαίου, σε περίπτωση ασυμφωνίας μεταξύ

του ολογράφως και του αριθμητικώς αναγραφομένου ποσού, υπερισχύει το πρώτο.

27. Καθόσον πρόκειται για συναλλαγές μεταξύ δύο τοκοφόρων λογαριασμών όψεως, στο εσωτερικό της αυτής κρατικής διοικήσεως και εφόσον τα κεφάλαια για τα οποία πρόκειται έχουν τον ίδιο προορισμό, η εσφαλμένη αριθμητική αναγραφή συνιστά, κατά την Ιταλική Κυβέρνηση, απλό λάθος καταχωρίσεως, του οποίου τα αποτελέσματα είναι καθαρώς εσωτερικού χαρακτήρα και το οποίο υπό κανονικές συνθήκες μπορεί να διορθωθεί χωρίς συνέπειες για το κύρος της συναλλαγής.

28. Όσον αφορά την αναγραφή προγενέστερης ημερομηνίας αξίας, η Ιταλική Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι δεν πρόκειται για λογιστικό τέχνασμα, αλλά για συνήθη διαδικασία διορθώσεως σφαλμάτων όπως το προκείμενο στη λογιστική και τραπεζική πρακτική.

29. Η Ιταλική Κυβέρνηση επισημαίνει επίσης ότι η Επιτροπή δεν υπέστη καμία ζημία, ότι το Ιταλικό Δημόσιο από την πλευρά του δεν αποκόμισε κανένα πλεονέκτημα και ότι, εάν η Επιτροπή ζητούσε να της δοθεί η δυνατότητα να διαθέσει άμεσα το σύνολο του οφειλομένου ποσού, το αίτημά της θα μπορούσε να ικανοποιηθεί άμεσα, ακόμη και αν το υπόλοιπο στον λογαριασμό αριθ. 414/23200 δεν επαρκούσε, δεδομένης της διαθεσιμότητας των κατατεθειμένων στον λογαριασμό αριθ. 435/23203 κεφαλαίων.

V — Νομική εκτίμηση

30. Το άρθρο 9 και το άρθρο 10, παράγραφος 3, πρώτο εδάφιο, του κανονισμού επιβάλλουν στα κράτη μέλη την υποχρέωση να εγγράφουν, την πρώτη εργάσιμη ημέρα κάθε μήνα τα οφειλόμενα ποσά σε πίστωση του λογαριασμού που έχουν ανοίξει επ' ονόματις της Επιτροπής. Σε περίπτωση καθυστερημένης εγγραφής, τα κράτη μέλη οφείλουν, δυνάμει του άρθρου 11 του κανονισμού, τόκους υπερημερίας.

31. Το βασικό ερώτημα που τίθεται στην παρούσα υπόθεση είναι αν το οφειλόμενο ποσό, την 3η Ιουνίου 1996, οπότε κατέστη ληξιπρόθεσμο, μεταφέρθηκε από τις ιταλικές αρχές στον λογαριασμό αριθ. 414/23200, δηλαδή λογαριασμό που πληροί τις προϋποθέσεις του άρθρου 9 του κανονισμού, επί του οποίου η Επιτροπή είχε πράγματι δικαίωμα διαθέσεως.

32. Από τηλεομοιοτυπία που απέστειλαν οι ιταλικές αρχές στην Επιτροπή στις 28 Μαΐου 1996 προκύπτει σαφώς ότι αυτή ήταν η πρόθεσή τους. Κατά τη διοικητική διαδικασία που έλαβε χώρα μετά την αποστολή του εγγράφου αυτού έγινε ένα λάθος που συνί-

στατο στην εσφαλμένη αριθμητική αναγραφή του ποσού που αφορούσε η επίμαχη εντολή μεταφοράς. Το αρχικό αυτό σφάλμα επανελήφθη σε επόμενο έγγραφο (το παραστατικό αριθ. 12912), όπου τόσο το ολογράφως όσο και το αριθμητικώς αναγραφόμενο ποσό ήταν χαμηλότερο απ' ό,τι έπρεπε. Όταν οι ιταλικές αρχές διαπίστωσαν το σφάλμα, εξέδωσαν νέα εντολή και νέα έγκριση, τις οποίες ακολούθησε ένα νέο παραστατικό. Για τη διόρθωση ίσχυσε προγενέστερη ημερομηνία αξίας.

33. Η Ιταλική Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι η τηλεομοιοτυπία της 28ης Μαΐου 1996 αποδεικνύει με καθοριστικό τρόπο ότι τα επίμαχα ποσά τέθηκαν στη διάθεση της Επιτροπής εμπροθέσμως, ενώ τα υπόλοιπα έγγραφα εντάσσονται στην ενδοϋπηρεσιακή επικοινωνία της διοικήσεως. Αντίθετα, η Επιτροπή εκτιμά ότι τα παραστατικά τα οποία είχε στη διάθεσή της και τα οποία έχουν επαρκή αποδεικτική δύναμη καταδεικνύουν το αντίθετο. Από τα έγγραφα αυτά μπορεί να συναχθεί ότι η εγγραφή στον λογαριασμό της Επιτροπής έγινε εκπρόθεσμα.

34. Θα πρέπει να ταχθώ με την άποψη της Επιτροπής. Με άλλα λόγια, η Ιταλική Κυβέρνηση δεν κατόρθωσε να αποδείξει ότι η Επιτροπή είχε, στις 3 Ιουνίου 1996, την πραγματική δυνατότητα να διαθέσει το σύνολο του οφειλομένου ποσού. Η τηλεομοιοτυπία της 28ης Μαΐου 1996 απλώς εκφράζει μια πρόθεση, αλλά δεν αποδεικνύει ότι οι ίδιοι πόροι είχαν πράγματι εγγραφεί στον λογαριασμό κατά την τεταγμένη ημερομηνία της 3ης Ιουνίου 1996. Ακόμη και η εντολή αναλήψεως της 29ης Μαΐου 1996, με την οποία εγκρίθηκε η μεταφορά από τον ενδιάμεσο λογαριασμό προς τον λογαριασμό της Επιτροπής, δεν αποδεικνύει ότι ενεγράφησαν εμπροθέσμως τα ορθά ποσά στον λογαριασμό της Επιτροπής. Αντίθετα, από τα αντίγραφα κινήσεως λογαριασμού που προσκομίστηκαν από την Τράπεζα της Ιταλίας και από το παραστατικό που εκδόθηκε στις 30 Μαΐου 1996 προκύπτει ότι το οφειλόμενο ως συνεισφορά στους ιδίους πόρους ποσό δεν τέθηκε στο σύνολό του στη διάθεση της Επιτροπής στην αρχή Ιουνίου. Το επιχείρημα της Ιταλικής Κυβερνήσεως σύμφωνα με το οποίο ο λογαριασμός 435/23203, που αποτελεί «ενδιάμεσο λογαριασμό», είχε αρκετό υπόλοιπο που παρείχε στην Επιτροπή την ευχέρεια να διαθέσει το σύνολο του οφειλομένου ποσού δεν είναι περισσότερο πειστικό. Πράγματι, ο λογαριασμός αυτός ανοίχθηκε στο όνομα του υπουργείου και όχι της Επιτροπής. Κατά συνέπεια, η τελευταία δεν μπορούσε να διαθέσει τα ποσά που ήταν κατατεθειμένα στον λογαριασμό αυτό.

35. Από τα προηγηθέντα συνάγεται ότι η Επιτροπή δεν είχε δυνατότητα διαθέσεως των οφειλομένων σ' αυτήν ποσών την 3 Ιουνίου 1996 και ότι, κατά συνέπεια, η Ιταλική Δημοκρατία δεν εκπλήρωσε, εντός της προβλεπομένης προθεσμίας, τις υποχρεώσεις που της επέβαλαν τα άρθρα 9 και 10 του κανονισμού 1552/89.

36. Όπως ορθώς επισημαίνει η Επιτροπή, υπάρχει άρρηκτος δεσμός μεταξύ της υποχρεώσεως καθορισμού των ιδίων πόρων της

Κοινότητας, της υποχρεώσεως εγγραφής τους στον λογαριασμό της Επιτροπής εντός των τεταγμένων προθεσμιών και, τέλος, της καταβολής τόκων υπερημερίας [10]. Εάν έχει συμφωνηθεί ότι ο λογαριασμός έπρεπε να πιστωθεί με ορισμένο ποσό κατά συγκεκριμένη ημερομηνία — εν προκειμένω την 3η Ιουνίου 1996 —, και κατά την ημερομηνία αυτή το εν λόγω ποσό δεν είχε πιστωθεί στον λογαριασμό, το άρθρο 11 του κανονισμού εφαρμόζεται αυτομάτως. Η αυτόματη αυτή εφαρμογή έχει ως συνέπεια ότι οφείλονται τόκοι υπερημερίας επί του ποσού που πιστώθηκε εκπρόθεσμα, οι τόκοι δε αυτοί οφείλονται ανεξαρτήτως της αιτίας της καθυστερήσεως της εγγραφής στον λογαριασμό της Επιτροπής [11]. Η εν λόγω κύρωση καθιερώθηκε σκοπίμως από τον κοινοτικό νομοθέτη ως αναγκαία συνέπεια της παραβάσεως κράτους μέλους.

37. Δεν συντρέχει καμία περίπτωση που να δικαιολογεί απόκλιση από την αυτόματη εφαρμογή της διατάξεως αυτής. Η καλή πίστη ή το γεγονός ότι η παράβαση δεν θα μπορούσε να θεωρηθεί ως ηθελημένη δεν ασκούν καμία επιρροή [12], ούτε τίθεται ζήτημα ανωτέρας βίας ή αντιφατικών ερμηνειών. Όσον αφορά το τελευταίο αυτό ενδεχόμενο, το κείμενο του κανονισμού είναι σαφές. Εν προκειμένω, έγινε ένα εκ παραδρομής λάθος. Ενόψει της φύσεως του λάθους αυτού, η Ιταλική Δημοκρατία δεν απαλλάσσεται της υποχρεώσεώς της για καταβολή τόκων υπερημερίας κατά τα προβλεπόμενα από τον κανονισμό.

38. Ως εκ περισσού, θα παρατηρήσω επίσης ότι το επιχείρημα της Ιταλικής Δημοκρατίας σύμφωνα με το οποίο η Επιτροπή δεν υπέστη καμία ζημία δεν μπορεί να ληφθεί υπόψη. Η μη τήρηση υποχρεώσεως που επιβάλλεται από κανόνα κοινοτικού δικαίου συνιστά αυτή καθαυτή παράβαση και το γεγονός ότι η εν λόγω συμπεριφορά δεν προκάλεσε αρνητικές συνέπειες στερείται αποφασιστικής σημασίας [13]. Εξάλλου, ο ισχυρισμός ότι δεν προκλήθηκε ζημία, πέραν του ότι δεν είναι λυσιτελής, είναι και ανακριβής. Πράγματι, η Επιτροπή δεν μπορούσε να διαθέσει του ιδίους πόρους κατά την κρίσιμη ημερομηνία και, κατά συνέπεια, δεν μπορούσε, π.χ., να τοποθετήσει ή να επενδύσει τα οικεία ποσά.

39. Περαιτέρω, εκτός του ότι δεν έχει κανένα νόημα προκειμένου για μη τοκοφόρο λογαριασμό, η αναγραφή προγενέστερης ημερομηνίας αξίας δεν μπορεί να αναιρέσει το γεγονός ότι η Επιτροπή δεν είχε τη δυνατότητα διαθέσεως των κεφαλαίων από τις 3 Ιουνίου 1996. Τέλος, στερείται επίσης σημασίας το γεγονός ότι η ίδια η Ιταλική Κυβέρνηση δεν αποκόμισε κανένα όφελος από την καθυστερημένη εγγραφή. Το γεγονός αυτό δεν μπορεί να καταστήσει συγγνωστή την εκ μέρους της Ιταλικής Δημοκρατίας παράβαση των υποχρεώσεών της που απορρέουν από το άρθρο 10, παράγραφος 3, του κανονισμού, κατά το διάστημα μεταξύ της 3ης και της 27ης Ιουνίου 1996.

10 — Απόφαση της 16ης Μαΐου 1991, C-96/89, Επιτροπή κατά Κάτω Χωρών (Συλλογή 1991, σ. I-2461, σκέψη 38).

11 — Η Επιτροπή παραπέμπει σχετικώς στην απόφαση της 22ας Φεβρουαρίου 1989, 54/87, Επιτροπή κατά Ιταλίας (Συλλογή 1989, σ. 385, σκέψη 12).

12 — Απόφαση της 18ης Δεκεμβρίου 1986, 93/85, Επιτροπή κατά Ηνωμένου Βασιλείου (Συλλογή 1986, σ. 4011, σκέψεις 34 και 37).

13 — Απόφαση της 15ης Ιουνίου 2000, C-348/97, Επιτροπή κατά Γερμανίας (Συλλογή 2000, σ. I-4429, σκέψη 62).

VI — Πρόταση

Ενόψει των προεκτεθέντων προτείνω στο Δικαστήριο να:

1) να αναγνωρίσει ότι η Ιταλική Δημοκρατία, ενόψει του ότι δεν έθεσε στη διάθεση της Επιτροπής, εντός της προθεσμίας που προβλέπεται στα άρθρα 9 και 10 του κανονισμού (ΕΟΚ, Ευρατόμ) 1552/89 του Συμβουλίου, της 29ης Μαΐου 1989, για την εφαρμογή της απόφασης 88/376/ΕΟΚ, Ευρατόμ για το σύστημα των ιδίων πόρων των Κοινοτήτων, όπως κωδικοποιήθηκε στη συνέχεια με τον κανονισμό (ΕΚ, Ευρατόμ) 1150/2000 του Συμβουλίου, της 22ας Μαΐου 2000, για την εφαρμογή της απόφασης 94/728/ΕΚ, Ευρατόμ για το σύστημα των ιδίων πόρων των Κοινοτήτων, το ποσό του 1 484 936 000 000 ITL ως συνεισφορά στους ιδίους πόρους και στη συνέχεια αρνήθηκε να καταβάλει τόκους υπερημερίας επί του ποσού αυτού, σύμφωνα με το άρθρο 11 του ιδίου κανονισμού, παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει δυνάμει των άρθρων 9, 10 και 11 του κανονισμού 1552/89·

2) να καταδικάσει την Ιταλική Δημοκρατία στα δικαστικά έξοδα.